

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

38. An Sacramentum Extremæ-Vnctionis collatum infirmo non grauter, vel
periculosè laboranti, sit validum? Et An si poster periculosè laboret, sit ei
denuò Sacramentum ministrandum? Et an in dunio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

doctrina Soti in 4. sent. dist. 23. quæst. 2. art. 2. & Ioannes de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de sacram. Extr. vnct. dub. 3. concl. 3. vbi sic asserit. Sanitas corporis est effectus istius Sacramenti non infallibilis, sed quando subiectum est dispositum, & aliàs salus corporis expedit salutem animæ, & tunc subiectum est indispotum, quando est ita viribus corporis destitutum, quod virtus finita istius Sacramenti non potest illud sanare. Et paulo post dub. 4. concl. 2. ita ait. Cùm hoc Sacramentum in causando salutem corporis, non operetur miraculosè, sed virtute ordinaria supernaturali, non speretur tempus, quo cause naturales iuuari non possint, sed adhuc spes salutis duret. Ita ille. Sed audiamus etiam Pitigianum in 4. sent. tom. 2. dist. 23. quæst. vnica, art. 5. q. 4. sic loquentem. Non est expectandum, vt infirmus iam sensu, & cognitione careat, nam id est contra reuerentiam, & vtilitatem Sacramenti; nec etiam est expectandum tempus, in quo iam constet infirmum non posse naturaliter viuere, nam hoc etiam derogat secundario fini huius Sacramenti. Nam quamuis hoc Sacramentum supernaturaliter iuuet ad sanitatem recuperandam, non tamen est consentaneum expectare tempus, in quo ferè manifestè sit necessarium miraculum, nam hoc est quodammodo tentare Deum, & virtutem Sacramenti velle experiri. Hæc Pitigianus.

RESOL. XXXVII

Quomodo tempore infirmitatis debeat Sacerdos inungere moribundum? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 95.

^{Sop. hoc in Ref. præterita.} §. 1. **L**ibet huic dubitationi respondere cum verbis Kellisonij tom. 2. in 3. part. quæst. 32. art. 3. vbi sic ait. Notandum est, quod sicut non est conferendum sacramentum hoc nisi iis, qui probabiliter præsumuntur extremè laborare, & quasi in exitu huius vitæ constituti, ita non esse nimis differendum hoc sacramentum. In quo peccant Ministri, qui non adhibent hoc sacramentum, vel amici infirmi, qui Ministrum non accersunt, donec infirmus iam iam exhalaturus est animam, & vsu omni rationis destituitur, quia vsus rationis & deuotio infirmi plurimum confert ad effectum huius sacramenti; & hoc sacramentum confert vires contra tentationes, quæ solent præcedere priuationem vsus rationis, cùm destitutus ratione non sit capax tentationum, neque leuaminis contra vim morbi. Quo circa hac in re prudenter procedendum est, & neque nimium festinandum, (cùm non omnis ægrotus sit capax huius Sacramenti, vt supra,) neque nimium tardandum, cùm vsus rationis, & deuotio infirmi multum conferat. Quocirca mentitur Calvinus lib. 4. institut. cap. 19. tit. de vltima vnctione, numer. 25. quando asserit, Iacobum omnes infirmos inungi voluisse, Catholicos non infirmos, semimortua cadauera sua inspicere pinguedine, cùm iam anima in primoribus labris laborat, vel, vt ipsi loquuntur, in extremis. Neque enim omnes Ministri differunt hoc sacramentum, donec infirmus mortuus penè sit, vel ratione destitutus, & si qui differant ab Episcopis reprehendantur, & puniuntur. Vide etiam Philippum Fabrum in 4. sent. dist. 23. quæst. vnica, dist. vnica, cap. 4.

^{Sop. hoc late in Ref. seq.}

RESOL. XXXVIII

An Sacramentum Extremæ-Vnctionis collatum infirmo non grauius, vel periculose laboranti, sit validum?

Et an si postea periculose laboret, sit ei denudò Sacramentum ministrandum?

Et an in dubio, (non loquor in casu opinionis,) an morbus de se, vel in hoc individuo est periculosus, possit Extremæ-Vnctionis ministrari?

Et an in hoc casu ministranda sit Extremæ-Vnctio sub conditione? Ex part. 9. tr. 6. & Milc. 1. Ref. 44. aliàs 45.

§. 1. **Q**uoad primam difficultatem, affirmatiuam sententiam probabilem esse purat Quintanadu. in Theolog. moral. tom. 1. tract. 5. singul. 2. num. 5. Et quoad infirmitatem grauem, licet non appareat periculosa, etiam tanquam probabilem illam admittit Lessius in 3. part. D. Thomæ, de Sacram. Extremæ-Vnctionis, cap. 4. dub. 1. num. 21. Imò etiam in casu, quo morbus non sit ita grauis, hanc sententiam probabilem esse existimat Ioannes Vvigers in Supplement. 3. part. D. Thomæ, quæst. 32. num. 3.

^{Sup. hoc in Ref. præterita, post medium, lege ver. cum non omnis ægrotus.}

2. Probari potest hæc opinio, tum ex D. Iacobo, qui solum expostulat infirmitatem, nullius periculi mortis mentionem faciens, ibi: *Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros*, &c. Tum ex Trid. sess. 14. cap. 3. asserente. *Hanc Vnctionem esse infirmis adhibendam, illis præsertim, qui iam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur.* Vbi notandum est verbum, *præsertim*, quod indicat, aliis infirmis ab iis, qui constituti sunt in exitu vitæ, vnctionem esse adhibendam. Tum ex Florent. dicente; *His tantum infirmis vnctionem dari debere, de quorum morte timetur.* Expendo verbum, *debere*, quod ad licitum vsum, non ad valorem spectat: alias loco, *debere*, vteretur Concilium, verbo, *posse*, Ergo, &c.

3. Sed ego puto, absolute dicendum in vtroque casu posito in titulo Resolutionis, Sacramentum esse inualidum. Et ita docet Suarez tom. 4. in 3. part. dist. 42. sect. 2. num. 4. & 5. Nicolaus Ylambert in 3. part. tom. 3. de Sacram. Extremæ Vnctio. dist. 6. art. 2. Granada in 3. part. cont. S. tr. vnica, dist. 6. n. 2. Castr. Pal. tom. 4. tr. 26. dist. vnica, punct. 6. n. 15. Caspensis in Cur. Theolog. tom. 2. tr. 27. dist. 4. sect. 2. n. 12. Amicus vbi infra, & alij communiter. Et ratio sumitur (ait Ylambert, vbi supra) ex citato D. Iacobij dum pro eo verbo, quod habet vulgata nostra editio, *infirmatur*, Græca editio habet, *ad eum* quæ, iuxta vim suæ significationis, significat esse sine vitibus, & præ infirmitate deficere; item, ex eo, quod idè textus Græcus explicet hanc, *Infirmi*, tali particula, quæ, vt, supra notauimus, significat moribundum, graui morbo laborantem, eoque, veluti deficientem: tum denique ex illa alia particula, *alienabit eum*, quæ, iuxta textum Græcum, vt supra monuimus, idem sonat, ac infirmum, præ morbo sopitum sensib. *excitabit*. Confirmatur amplius: si Sacramentum hoc posset conferri homini non ita infirmo, Sanctus Iacob. non diceret, *Inducat Presbyteros Ecclesie*; sicut de aliis Sacramentis, quæ sanis, aut parum infirmis ministrantur, solemus loqui: quia hoc cedit, tum in reuerentiam, tum in deuotionem Sacramenti, & in humilitatem susipientis: at ait Sanctus Iacobus: *Inducat Presbyteros Ecclesie*, id est, vocet eos ad domum suam, in qua decumbit ægrotus. Deinde, si morbus ille, quem postulat Sanctus Iacobus in suscipiente hoc Sacramentum, esset tantum leuis, & nullo modo periculosus; non consuleret, tanquam remedium aliquod, Sacramentum quod est remedium aliquod supernaturale; sed diceret, esse recurrendum ad Medicos, & naturalia remedia: quia non videtur esse ita conueniens recurrere ad remedia supernaturalia pro bonis corporis, vbi est evidens superesse naturalia. Probatum item ex Florent. Trident. & eius Catechismo, vt supra: item.

item, ex eo, quod Sacramentum hoc frequenter vocetur, *Sacramentum extremum* *Extrema-Vnctio*, quod conferatur extremo morbo laborantibus.

4. Deinde Concilium Tridentinum *sess. 14. in Prooimio huius Sacramenti*, asserit, institutum esse à Christo Domino, ut finem nostræ vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio, muniret aduersus Diaboli insidias. Supponit ergo, non aliis, quam iis, qui in fine vitæ esse creduntur, ministrandum esse. Quod optimè confirmari potest ex eo, quod sit totius vitæ Christianæ (ut inquit Concilium) consummatio. Secundo, si quilibet infirmus huius Sacramenti capax esset, eique validè ministrari posset, nulla appareret sufficiens ratio, cur Ecclesia solis infirmis periculosis hoc Sacramentum concederet, & aliis denegaret, iniuste enim viderentur priuari tanto Sacramenti fructu; quo ex institutione Christi capaces existunt. Vnde ex his patet responsio ad argumenta contraria.

5. Sed hic obiter quæro, an in dubio (non loquor in casu opinionis), an morbus de se, vel in hoc indiudivo sit periculoso, possit *Extrema-Vnctio* ministrari? Et citò, censet *Chapeauilla de ministrat. Vnct. cap. 5. quest. 11.* ministrandum esse vnctionem sub conditione: at verius existimo cum *Layman tr. 8. cap. 4. circa finem*, ab hoc Sacramento suspendendum esse: tum, quia non est Sacramentum necessitatis: tum, & præcipue, quia Sacramentum ministrari non potest ei, quem saltem sub opinione probabilis non contulerit illius fructus esse capax: tum, quia est præceptum, ne aliis, quam vitæ periculosis ministratur, cuius præcepti transgressioni exponitur, qui infirmo dubium vitæ periculum tantum habenti vnctionem concederet. Et ita etiam docet *Palaus vbi supra, num. 13.*

6. Non nego tamen, opinionem *Chapeauilla* esse probabilem, quam absolute tenet *Ysambert loco citato, num. 6.* vbi sic ait: [Imò, si Medici nullum adhuc habeant positum iudicium, quo prudenter, & probabiliter assentiant, infirmum esse in periculo, sed grauius hæsitent, licet suspendant iudicium, nihilominus infirmus non desinit esse capax huius Sacramenti: quia tunc ob eiusmodi prudentem hæsitacionem Medicorum, timetur de morte talis infirmus; & proinde cum ex *Florentino supra* allegato, hoc Sacramentum debeat dari infirmo, de cuius morte timetur, debet etiam & huic conferri, maxime cum possit esse ei alicuius necessitatis; & Sacramenta, quæ sunt necessitatis, possunt etiam conferri in dubio, ne Christianus priuetur remedio.] Ita ille.

7. Et hæc dicta sufficiant circa primam difficultatem. Deueniamus itaque ad secundam, videlicet, an si infirmus in morbo non periculoso vnctus sacro oleo, postea incidat in infirmitatem periculosam, sit ei denuò Sacramentum *Extremæ-Vnctionis* ministrandum? Et affirmatiuè respondet *Quintanadueñas vbi supra, num. 6.* & merito quidem. Vnde in eius fauorem adducam auctoritatem *Patris Amici in Cur. Theolog. tom. 8. disp. 19. sect. 10. num. 186.* vbi sic ait: [Ex dictis infero, si quis hoc Sacramentum suscepit tempore, quo morbus non censetur periculoso, posset postea hoc Sacramentum repetere, quando idem morbus euadit periculoso; tum, quia, *supra* ex Conciliis ostendimus, hoc Sacramentum collatum infirmo graui, ac periculoso morbo non laboranti, est inualidum: tum, quia, citò, fuerit validum: quia tamen morbus mutatus de non periculoso, in periculoso, constituit infirmum sub noua necessitate, potest iterari.] Ita ille.

RESOL. XXXIX.

An in eadem infirmitate possit Sacerdos aliquò anno inungere?

Et notatur, quod non est necessarium, ut infirmus repetat sanitatem, & postea incidat in finem, vel alium morbum, & simile periculum, sed satis est, si maneat infirmitate, v. g. hæctica, vel hydropsi euadat periculum mortis, & post aliquod tempus iterò incidat in periculum mortis, tunc enim toties quoties hoc acciderit, potest iterari hoc Sacramentum? Ex part. 1. tr. 3. Ref. 96.

§. 1. Hoc Sacramentum non respicit tantum infirmitatem, sed etiam infirmitatis statum, quo secundum humanam estimationem infirmus appropinquat morti; quocirca cum infirmitas non sit diuturna, & vnus tantum est periculum mortis, non debet hoc Sacramentum iterari. Quando vero morbus est diuturnus, ut est hæctica, & hydropsi, tunc si videatur periculum, vel articulus mortis, debet infirmus inungi, & si postea euadat hoc periculum, & durante illo morbo iterum recurret idem periculum, debet iterum inungi.

5. Notandum, hoc Sacramentum, ut *supra*, esse medicinam, non solum contra infirmitatem animæ, sed etiam corporis, si illa impediatur, quocirca recurrente periculo mortis, repetenda est medicina. Non est autem necessarium, quod infirmus recuperet limitatem, & postea incidat in similem, vel aliud morbum, & simile periculum; sed satis est, si maneat infirmitate, v. g. hæctica, vel hydropsi, euadat periculum mortis, & post aliquod tempus, quod relinquitur iudicio prudentis viri, iterum incidat in periculum mortis. Tunc enim toties quoties hoc acciderit, potest iterari hoc Sacramentum, ut infirmus habeat leuamen in articulo mortis. Quo circa *Concil. Trid. sess. 14. cap. 3. de Extrema-Vnctione*, sic pronuntiat. Quod si infirmi post susceptam hanc vnctionem conualuerint (hoc est, vel omnino recuperentur valetudinem, vel ad tempus melius se habuerint, & euaserint periculum mortis) iterum huius Sacramenti subsidio iuari poterunt, cum in aliud simile discrimen incidierint. Vide *Kellionium tom. 2. in 3. part. quest. 3. art. 2.* *Ludouicum de San Juan. quest. vnic. 1. 7. de sacram. extrem. Vnct. dub. 5. cont. 2.* *Viretorellum tr. de sacram. Extr. Vnct. fol. 70.*

RESOL. XL.

An preseruante periculo alicuius infirmitatis, in qua sumpta est *Extrema-Vnctio*, si adueniat periculum alterius infirmitatis possit ager denuò inungi?

Et quid, si antiquum periculum, quod iam aduersa, redit, an iterum, ac tertio, vel quoties aduenit periculum, possit infirmus inungi, maxime in articulo mortis diuini, ut in hydropsi, & similibus?

Et an sit peccatum mortale absque necessitate non repetere formam *Extremæ-Vnctionis* in singulis memoratis vnctionibus?

Et quid sentiendum est in prædicto casu de multitudine, et valore Sacramenti? Ex part. 10. tit. 11. & *Milic. Ref. 11.*

§. 1. Casus est curiosus; & apud nullum Dodecerent forsan inuenies, nisi apud non minus ingeniosum, quam doctum Patrem *Dicastrum de Sacram. tom. 1. tr. 1. disp. 1. dub. 1. num. 64.* vbi sic ait: Quamuis *Extrema-Vnctio*, non imprimis characterem,